

Πως αντέδρασε η Βενεζουέλα στην επίθεση του Τραμπ

Χθες, οι Ηνωμένες Πολιτείες εξαπέλυσαν στρατιωτική επίθεση εναντίον της Βενεζουέλας, απαγάγοντας τον πρόεδρο Νικολάς Μαδούρο και πραγματοποιώντας πλήγματα γύρω από το Καρακάς. Πρόκειται για μια κατάφωρη παραβίαση του διεθνούς δικαίου, που απειλεί να βυθίσει ολόκληρη την περιοχή σε έναν ευρύτερο κύκλο σύγκρουσης.

Για να κατανοήσουμε πώς ερμηνεύουν αυτές τις εξελίξεις οι βενεζουελάνικες αρχές και οι υποστηρικτές του μπολιβαριανού εγχειρήματος, καθώς και τι εκτιμούν ότι θα ακολουθήσει, ο ιδρυτικός συντάκτης του jacobin.com, Μπασκάρ Σουνκάρ, συνομίλησε το βράδυ με τον Κάρλος Ρον, πρώην διπλωμάτη της Βενεζουέλας, ο οποίος υπήρξε ένας από τους βασικούς συνομιλητές της κυβέρνησης με τις Ηνωμένες Πολιτείες στα χρόνια των κυρώσεων και της διπλωματικής αντιπαράθεσης.

Μπασκάρ Σουνκάρ

-Κάρλος, μπορείς να συστηθείς στους αναγνώστες μας;

Κάρλος Ρον

-Σήμερα εργάζομαι ως ανεξάρτητος ερευνητής και γεωπολιτικός αναλυτής. Στο παρελθόν, όμως, υπηρέτησα στη διπλωματική υπηρεσία της Βενεζουέλας. Εκπροσώπησα τη χώρα μου στη Βραζιλία και στις Ηνωμένες Πολιτείες και από τον Μάιο του 2018 έως τον Ιανουάριο του 2025 διετέλεσα υφυπουργός Εξωτερικών αρμόδιος για τη Βόρεια Αμερική.

Μπασκάρ Σουνκάρ

-Πριν από αυτό, έζησες και σπούδασες για μεγάλο διάστημα στις Ηνωμένες Πολιτείες. Πώς προέκυψε η εμπλοκή σου με τη Μπολιβαριανή Επανάσταση του Ούγκο Τσάβες και τι σήμαινε αυτό για σένα;

Κάρλος Ρον

-Η εμπειρία της ζωής του μετανάστη στις Ηνωμένες Πολιτείες σε βοηθά να οικοδομήσεις ταξική συνείδηση, να κατανοήσεις τις ανισότητες και να αναζητήσεις την κοινωνική δικαιοσύνη. Οι ΗΠΑ έχουν μια πλούσια ιστορία κοινωνικών αγώνων και διεργασιών, που μπορούν να αποδειχθούν ιδιαίτερα εμπνευστικές και να διαμορφώσουν μια προοδευτική πολιτική σκέψη. Την περίοδο που μελετούσα αυτές τις ιδέες, ξέσπασε η Μπολιβαριανή Επανάσταση. Ήταν απολύτως λογικό για μένα να νιώσω ότι σε ένα εγχείρημα που καλούσε στη σύνταξη νέου Συντάγματος και στη

ριζοσπαστικοποίηση της δημοκρατίας όφειλα να ανταποκριθώ και να συμβάλω συλλογικά στο μετασχηματισμό της κοινωνίας.

Ο παππούς μου είχε αντισταθεί στην αμερικανοκίνητη, φασιστική δικτατορία του Μάρκος Πέρες Χιμένες. Το κάλεσμα του Τσάβες άγγιζε και την δική μου οικογενειακή ιστορία, αλλά και τη ριζοσπαστική παράδοση των Ηνωμένων Πολιτειών. Στις ιδέες του Μάρτιν Λούθερ Κινγκ και του Μάλκολμ Χ, και στην πεποίθηση ότι ο πόνος των φτωχών πρέπει να ξεπεραστεί, είτε πρόκειται για τα Απαλάτσια, το Νότιο Μπρονξ ή το Μπαρλοβέντο της Βενεζουέλας.

Μπασκάρ Σουνκάρα

-Τι μπορείς να επιβεβαιώσεις για την τρέχουσα κατάσταση της εκτελεστικής εξουσίας στη Βενεζουέλα και πώς λαμβάνονται οι αποφάσεις υπό καθεστώς ιμπεριαλιστικής στρατιωτικής πίεσης;

Κάρλος Ρον

-Το βράδυ της 3ης Ιανουαρίου 2026, το Συνταγματικό Τμήμα του Ανώτατου Δικαστηρίου της Βενεζουέλας έκρινε ότι, δεδομένης της απαγωγής του προέδρου Νικολάς Μαδούρο από αμερικανικές στρατιωτικές δυνάμεις, η αντιπρόεδρος Ντέλσι Ροντρίγκες πρέπει να ορκιστεί προσωρινά πρόεδρος, ώστε να διασφαλιστεί η διοικητική συνέχεια και η άμυνα του έθνους. Όλα τα μέλη του υπουργικού συμβουλίου, όλη η στρατιωτική ηγεσία και οι κυβερνήσεις των ομόσπονδων κρατιδίων παραμένουν στη θέση τους. Η Βενεζουέλα έχει συνταγματικό πρόεδρο, τον Νικολάς Μαδούρο, ο οποίος έχει απαχθεί, αλλά δεν έχει συντελεστεί καμία αλλαγή καθεστώτος.

Μπασκάρ Σουνκάρα

-Τι λειτουργεί κανονικά αυτή τη στιγμή στο εσωτερικό της χώρας και τι έχει σαφώς διαταραχθεί; Επικοινωνίες, ενέργεια, μεταφορές, διακυβέρνηση;

Κάρλος Ρον

-Το μεγαλύτερο μέρος της χώρας λειτουργεί κανονικά. Οι επικοινωνίες παραμένουν ενεργές και τα δημόσια, ιδιωτικά και κοινοτικά μέσα ενημέρωσης εκπέμπουν κανονικά. Σε ορισμένες περιοχές που επλήγησαν από τις επιθέσεις υπάρχουν αναφορές για διακοπές ηλεκτροδότησης. Τα αεροδρόμια της Λα Καρλότα και του Τσαραγιάβε δέχθηκαν επιθέσεις, όμως οι εμπορικές πτήσεις στα βασικά αεροδρόμια της χώρας αναμένεται να επανεκκινήσουν. Θα έλεγα ότι, πέρα από την απαγωγή του προέδρου, η διακυβέρνηση παραμένει σε μεγάλο βαθμό ανέπαφη.

Μπασκάρ Σουνκάρα

-Ποια είναι αυτή τη στιγμή η πολιτική στάση του βενεζουελάνικου στρατού;

Κάρλος Ρον

-Όπως δήλωσε ο υπουργός Άμυνας τη νύχτα της επίθεσης, οι Ένοπλες Δυνάμεις της Βενεζουέλας έχουν κινητοποιηθεί για την υπεράσπιση του έθνους, ενάντια στη στρατιωτική επίθεση των ΗΠΑ και την απαγωγή του προέδρου. Ο στρατός έχει επιδείξει αξιοσημείωτη ενότητα και συνοχή απέναντι στην εξωτερική επιθετικότητα. Σε γενικές γραμμές, η χώρα βρίσκεται σε κατάσταση ηρεμίας και κανονικότητας.

Μπασκάρ Σουνκάρα

-Οι επικριτές υποστηρίζουν ότι σήμερα το μπολιβαριανό εγχείρημα στηρίζεται περισσότερο στον καταναγκασμό παρά στη λαϊκή κυριαρχία. Τι απαντάς σε αυτό;

Κάρλος Ρον

-Αυτή η αφήγηση προωθείται από όσους δεν κατάφεραν ποτέ να κερδίσουν λαϊκή στήριξη για το νεοφιλελεύθερο και συντηρητικό τους σχέδιο. Και αυτό οφείλεται στον τεράστιο αντίκτυπο που είχε η Μπολιβαριανή Επανάσταση στην υπέρβαση της φτώχειας, του πολιτικού αποκλεισμού και της στέρησης δικαιωμάτων. Αν θέλαμε να κάνουμε μια σύγκριση, για τις αποκλεισμένες μάζες της Βενεζουέλας το μπολιβαριανό εγχείρημα είχε αντίστοιχη σημασία με εκείνη που είχαν το New Deal και το κίνημα των πολιτικών δικαιωμάτων για τους αποκλεισμένους πληθυσμούς των ΗΠΑ τον 20ό αιώνα.

Το μεγαλύτερο οικονομικό πρόβλημα της Βενεζουέλας είναι οι αμερικανικές κυρώσεις από το 2015. Η ακραία αντιπολίτευση προσπαθεί συχνά να συγκαλύψει τις πολιτικές της αποτυχίες με κατηγορίες περί καταναγκασμού, όμως στην πραγματικότητα η μπολιβαριανή διαδικασία παραμένει ευρέως δημοφιλής στα λαϊκά στρώματα, λόγω του άμεσου και συμμετοχικού της χαρακτήρα. Οι άνθρωποι νιώθουν ότι έχουν πραγματικό χώρο να εκφράσουν τη βούλησή τους και να επηρεάσουν τις αποφάσεις. Αντίθετα, η αντιπολίτευση έχει επανειλημμένα αποδείξει την αδυναμία της να κινητοποιήσει δυνάμεις. Είναι ενδεικτικό ότι ακόμη και σε μια στιγμή όπου ο πρόεδρος έχει απαχθεί, δεν έχει τη δύναμη να καλέσει σε καμία μαζική κινητοποίηση. Οι δρόμοι της Βενεζουέλας γέμισαν, αντίθετα, από υποστηρικτές της κυβέρνησης και ανθρώπους που απορρίπτουν την ξένη επέμβαση.

Μπασκάρ Σουνκάρα

-Πώς απαντάς σε όσους, ακόμη και εντός της Βενεζουέλας, αντιτίθενται στην αμερικανική επέμβαση αλλά ταυτόχρονα ασκούν κριτική στο δημοκρατικό και οικονομικό έργο της κυβέρνησης;

Κάρλος Ρον

- Χαιρετίζω τον πατριωτισμό τους στο να αντιτίθενται στον αμερικανικό παρεμβατισμό. Κανείς δεν μπορεί να αγαπά τη χώρα του και να ζητά ξένη επέμβαση. Πρόκειται για μια θεμελιώδη αντίφαση. Οι υπόλοιπες διαφωνίες μας, είτε αφορούν την οικονομική πολιτική είτε άλλα ζητήματα, πρέπει να επιλυθούν ειρηνικά και εσωτερικά, μεταξύ Βενεζουελάνων, όχι από ξένους παράγοντες.

Μπασκάρ Σουνκάρα

-Ας μιλήσουμε για την οικονομία. Βελτιώνεται παρά την πίεση των ΗΠΑ; Και σε βάθος χρόνου, θεωρείς ότι η κρίση οφείλεται αποκλειστικά στις κυρώσεις ή έγιναν και πραγματικά λάθη από την κυβέρνηση;

Κάρλος Ρον

Το μεγαλύτερο οικονομικό πρόβλημα της Βενεζουέλας είναι οι αμερικανικές κυρώσεις από το 2015, ιδιαίτερα εκείνες που αφορούν τον πετρελαϊκό τομέα. Κάποια στιγμή οι απώλειες ήταν τεράστιες. Το 2020, για παράδειγμα, τα έσοδα ήταν μειωμένα κατά 90 τοις εκατό σε σχέση με το 2014. Παρ' όλα

αυτά, η κυβέρνηση Μαδούρο εφάρμοσε μέτρα ανάκαμψης και μέχρι το τέλος του 2025 καταγράφηκε οικονομική ανάπτυξη 9 τοις εκατό, σύμφωνα με την Οικονομική Επιτροπή του ΟΗΕ για τη Λατινική Αμερική και την Καραϊβική. Αυτό σημαίνει ότι η οικονομία αναπτύσσεται επί είκοσι συνεχόμενα τρίμηνα.

Η χώρα το πέτυχε αυτό δημιουργώντας δεκατέσσερις παραγωγικούς τομείς, που αναπτύχθηκαν από ανάγκη λόγω του καθεστώτος κυρώσεων. Η αγροτική παραγωγή, που ιστορικά εξαρτιόταν σε μεγάλο βαθμό από τις εισαγωγές, έχει επεκταθεί σε τέτοιο βαθμό ώστε σήμερα η Βενεζουέλα καλύπτει πάνω από το 80% των διατροφικών της αναγκών.

Μπασκάρ Σουνκάρα

-Πού πέτυχε το μπολιβαριανό εγχείρημα να οικοδομήσει ανθεκτική λαϊκή εξουσία και πού υστέρησε;

Κάρλος Ρον

-Πιστεύω ότι οι κομμούνες, με τη μορφή άμεσης δημοκρατικής συμμετοχής σε συγκεκριμένα εδαφικά πλαίσια, αποτελούν τη μεγαλύτερη και πιο διαρκή επιτυχία της επανάστασης. Αυτό είναι το σπουδαιότερο επίτευγμα. Ωστόσο, δεν υπήρχαν σε όλη τη χώρα οι ίδιες προϋποθέσεις για την ανάπτυξη κοινοτικών διαδικασιών. Γεωγραφικοί, πολιτισμικοί και παραγωγικοί παράγοντες δυσκόλεψαν την οικοδόμηση επιτυχημένων κοινοτικών εγχειρημάτων σε ορισμένες περιοχές. Πιστεύω ότι αυτές οι προϋποθέσεις μπορούν ακόμη να διαμορφωθούν, αλλά αυτό απαιτεί χρόνο.

Μπασκάρ Σουνκάρα

-Αν αυτή η κρίση οδηγήσει σε ανανέωση και όχι σε ήττα του εγχειρήματος, από πού θα μπορούσε να προκύψει αυτή η ανανέωση;

Κάρλος Ρον

-Θεωρώ ότι η κρίση θα αναδείξει την ανάγκη εμβάθυνσης της κοινοτικής διαδικασίας και της ικανότητας της χώρας να αμύνεται απέναντι σε ξένη επιθετικότητα και εξάρτηση. Η κοινοτική διαδικασία είχε ήδη αρχίσει να ξεπερνά τη γραφειοκρατία και να ενισχύει τη διασύνδεσή της. Αυτή η δυναμική θα ενισχυθεί ακόμη περισσότερο. Όσο πιο εδραιωμένη είναι η κοινοτική εξουσία, τόσο πιο ανθεκτική θα αποδειχθεί σε οποιεσδήποτε πιέσεις.

Μπασκάρ Σουνκάρα

- Βλέποντας συνολικά τη Λατινική Αμερική, θεωρείς ότι αυτή η επίθεση σηματοδοτεί το τέλος της αμερικανικής ανοχής απέναντι στην αριστερή κυριαρχία στην περιοχή;

Κάρλος Ρον

-Βλέπω ένα σχέδιο των Ηνωμένων Πολιτειών για την επαναβεβαίωση της κυριαρχίας τους σε αυτό που ιστορικά θεωρούν σφαίρα επιρροής τους. Το Project 2025 του κινήματος MAGA μιλούσε ανοιχτά για την ανάγκη επανάκτησης της κυριαρχίας στο δυτικό ημισφαίριο ώστε να διασφαλιστούν οι εφοδιαστικές αλυσίδες και η οικονομική κυριαρχία των ΗΠΑ. Η πρόσφατη Εθνική Στρατηγική Ασφάλειας επαναφέρει το Δόγμα Μονρόε με νέο περιτύλιγμα. Σε αυτό το πλαίσιο, η Ουάσιγκτον θα επιχειρήσει να συντρίψει ανεξάρτητα εγχειρήματα που δεν ευθυγραμμίζονται με τους στόχους της.

Το έχουμε δει σε εκλογικές παρεμβάσεις στην Αργεντινή ή την Ονδούρα και σε πιέσεις ακόμη και σε μη ριζοσπαστικά προοδευτικά εγχειρήματα, όπως στην Κολομβία, τη Βραζιλία ή το Μεξικό. Πιο επαναστατικά σχέδια, όπως της Βενεζουέλας και της Κούβας, αποτελούν άμεσους στόχους.

Μπασκάρ Σουνκάρα

-Ποιοι είναι σήμερα οι μηχανισμοί περιφερειακού συντονισμού των αριστερών κομμάτων, των συνδικάτων και των κοινωνικών κινημάτων;

Κάρλος Ρον

-Οι κοινωνικές και λαϊκές οργανώσεις της περιοχής χρειάζεται να ανοίξουν μια ευρεία συζήτηση για το ποια θα μπορούσε να είναι μια ελάχιστη κοινή ατζέντα. Στη Βενεζουέλα υπήρξε η πρωτοβουλία της Παγκόσμιας Κοινωνικής Εναλλακτικής το 2023 και το 2024, που επιδίωξε κάτι τέτοιο. Η συζήτηση αυτή πρέπει να ξεπεράσει τον σεχταρισμό, να περιλαμβάνει πρακτικές λύσεις για τα καθημερινά προβλήματα των λαών μας, να εκφράζει αλληλεγγύη στα μετασχηματιστικά και επαναστατικά εγχειρήματα της Κούβας, της Νικαράγουας και της Βενεζουέλας και να οικοδομεί τις βάσεις μιας κοινής πολιτισμικής ταυτότητας της Αριστεράς.

Μπασκάρ Σουνκάρα

-Τι θα έπρεπε να κάνουν αυτή τη στιγμή οι αντιπολεμικές δυνάμεις στις Ηνωμένες Πολιτείες;

Κάρλος Ρον

-Το αντιπολεμικό κίνημα στις ΗΠΑ έχει κάνει πολλά για να καταγγείλει την επίθεση κατά της Βενεζουέλας. Ίσως χρειάζεται να ενισχύσει τις γέφυρες μεταξύ των πολιτικών οργανώσεων και να δείξει μεγαλύτερη δύναμη και συντονισμό.

Μπασκάρ Σουνκάρα

-Πέντε χρόνια από τώρα, πώς θα έμοιαζε η ανανέωση της Μπολιβαριανής Επανάστασης και πώς η ήττα της;

Κάρλος Ρον

-Ανανέωση θα σήμαινε ισχυρότερες κομμούνες, καλύτερη αλληλεπίδραση μεταξύ λαϊκών οργανώσεων και κρατικών θεσμών και μια πιο κυρίαρχη και ανεξάρτητη χώρα. Ήττα θα σήμαινε επιστροφή στον νεοφιλελευθερισμό και στην αμερικανική επιρροή.

Μπασκάρ Σουνκάρα

-Σε μια τόσο δύσκολη στιγμή, τι σε κρατά πολιτικά αποφασισμένο και αισιόδοξο;

Κάρλος Ρον

-Ελπίζω ότι αυτή η στιγμή θα ωθήσει την αριστερά της Λατινικής Αμερικής σε μεγαλύτερη συνοχή και άρθρωση. Δεν είναι εύκολη περίοδος. Πολλοί στην Αριστερά είναι απογοητευμένοι από την άνοδο της ακροδεξιάς, αλλά πιστεύω ότι η αναγκαιότητα θα λειτουργήσει ως ισχυρός καταλύτης.

Οι επαναστάτες οφείλουν να επιδεικνύουν πολιτική συνέπεια. Αν αγωνίζεσαι ενάντια στην αδικία όταν οι συνθήκες είναι εύκολες, πρέπει να είσαι έτοιμος να το κάνεις και όταν γίνονται εξαιρετικά

δύσκολες.

Πιστεύω στη διπλωματία. Πιστεύω ότι ο ειλικρινής και ισότιμος διάλογος μπορεί να πετύχει αδιανόητα αποτελέσματα και γι' αυτό θα επιλέγω πάντα τη διπλωματία πριν από οποιαδήποτε μορφή σύγκρουσης. Είμαι δεσμευμένος στην επανάσταση γιατί γνωρίζω ότι ένας καλύτερος κόσμος είναι εφικτός. Τον είδα να γίνεται πραγματικότητα στη Βενεζουέλα του Τσάβες και τον είδα να δέχεται επίθεση μετά την εκλογή του Μαδούρο.

Για μένα ο σοσιαλισμός δεν είναι ουτοπία. Ήταν κάτι πραγματικό, δύσκολο να οικοδομηθεί, αλλά υπαρκτό. Ζω μέσα στον αγώνα για την οικοδόμηση του σοσιαλισμού και θέλω να τον δω να νικά. Η μεγαλύτερη απειλή για αυτόν τον σοσιαλιστικό ορίζοντα είναι ο αμερικανικός ιμπεριαλισμός, ιδιαίτερα σήμερα, σε μια πιο απελπισμένη και επικίνδυνη φάση. Η μόνη δυνατότητα να σωθεί ο πλανήτης και να ανθίσει η κοινωνική δικαιοσύνη είναι η ήττα της αυτοκρατορίας.

μετάφραση του Άγγελου Κωσταμπάρη από το jacobin.com